Reg. No. M. 2580

Venkatagiri Town P. O.
Nellore Dt.

జమీందారీ రయితుల ఆర్థిక సాంఘిక వ్యవసాయిక భాగ్యోదయమునకు.

సంపుటము ౨ } శనివారము ౧౫-౧౦-౩౨ నెల్లూరు } సంచిక ౬

అధ్యక్షోపన్యాసము.

సభాధ్యక్షత వహించిన విద్వాంసులగు శ్రీ పంచాగ్నుల వెంకటేశ్వరశర్మ గారి ఉపన్యాసమునందు ఈ క్రింది భాగములు ముద్రితములు:—

రయితు సోదరులారా!

సేతుశీతాచలపర్యంతము వ్యాపించిన మనహిందూదేశము సర్వదా వ్యవసాయము పై నాధారపడి యున్నది. పాశ్చాత్య దేశములవలె మనదేశము చేతిపనులపై యాధారపడియుండు నదికాదు. మనదేశమున నూటికి తొంబదిమంది వ్యవసాయమే జీవనాధారముగా గలవారు. మరియును నూటికి తొంబదిమంది పల్లెటూళ్ళ వాసులు ఈ పల్లెలయందుండు సమస్త జాతులవారును వారువారు ప్రత్యేకముగనో పరోక్షముగనో తమజీవనము కొరకు రయితులపై నాధారపడియుండు దేశమునందలి ప్రజలును దుస్థితికి లోను గావలసి యుండును. కావున దేశక్షేమముకొరకు ముందుగా రయితుక్షేమమునకు విచారింపవలసి యుండును. రయితుక్షేమమే పాలకుల క్షేమము. అట్టి విచక్షణ జమీనులందు అరుదు. మనవెంకటగిరి జమీనునందు బొత్తుగా లేనేలేదు. మన జమీందారుల అభిప్రాయము జమీనంతయు తమస్వంత హక్కనియు అందు యేభాగము గాని నాదియని చెప్పుకొనుటకు యే రయితునకును హక్కులేదనియు కూలిభాగమును రయితు తీసుకొని మిగత దంతయు తమకుంచిచ్చిన బాగుండుననియు జమీందార్ల పాలసీయైయున్నది. ఇది యెంతవరకు న్యాయమో చెప్పనవసరము లేదు. మొదట ప్రపంచమున రాజులేరీతిగా యేర్పడినది విచారించి చూచిన ఈ విషయము బాగుగా గోచరించును. జమీనులందు రయితులనుభవించు కష్టములు వివరించి చెప్పుటకు అలవిగాదు.

రయితు విక్రయించదగిన ధాన్యములు తోటలవల్లను, మెరక పొలములవల్లను, పల్లపు భూములవల్లను, ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రెల్, మే నెలలయందు లభించుచున్నవి. గాన ప్రస్తుత కిస్తీకాలమునకు శిస్తు చెల్లించుటకు రయితు అత్యధికమైనవడ్డీ రేట్లతోను అత్యంత కష్టతరమైన ధాన్యపు జట్టీలతోను రొక్కమును సంపాదింప వలసియున్న కారణముచే రయితు మిగుల నష్టముల పాలగుచున్నాడు. అరిష్టమగున కిస్తీకాలమును మార్పించి ఆయామండల గవర్నమెంటు కిస్తీ కాలనిర్ణయ ప్రకారము ఏర్పరచిన రయితుకు సులభముగా నుండును.

విభాగాలవలన యేర్పడితేనేమి, విక్రయాలవలన నేర్పడితేనేమి అనేక సంవత్స

కాలుగా జాయింటు పట్టాల యిబ్బంది నికృష్టముగా యున్నది. జాయింటు పట్టాలచే రయితులకు సంభవించుచున్న యిబ్బందులు వర్ణనాతీతము. మాగాణి భూములకు చెర్వునీరు నష్టంబు చేయుచున్నను రెండవకారు శిస్తు కట్టుచున్నారు. ఇది చాలా అక్రమము.

యింతేకాక అన్యాయము దక్షిణాది తాలూకాలయందలి పైర్ల వారి శిస్తుల పద్ధతి. ముఖ్యము రేట్లు అన్యాయమైన వని తెలంపబడుచుండినను భావి ఫలపడి పోయినను అట్టి రేట్లను తొలగించక పోవుట కడు ఘోరము. మరియును స్వంత భావి ఆధారమున మెట్టతోటలలో చెట్టు ఆకుతోట మొదలగు పైర్లకు పైర్లవారి శిస్తు ఏదొరతనములోగాని ఏచోటగాని లేని గొప్ప రేట్లను విధించుట మిగుల అన్యాయము. శిస్తుల పద్ధతి యింత అధ్వాన్నముగా యుండడమేగాక సర్కారు గ్రామాదులకుగల సౌకర్యములు ఇచట లేనేలేవు.

ఈ సందర్భముల నన్నిటిని విచారించుకో వలసిన భారము మీయందున్నది. మనము స్థానిక సంస్థలకుగాని, శాసనసభలకుగాని జమీందారులగాని, వారి పక్షము వారినిగాని పంపకూడదు. మనము సంఘముద్వారా మన కష్టముల సక్రమాందోళనా మార్గమున నెరవేర్చుకొనవలెను. మిమ్ముల ఈశ్వరుడు సంరక్షించుగాక.

సభా వ్యవహారములందు ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించినట్టియు సభను దైవ ప్రార్థనతో ప్రారంభించినట్టియు శ్రీ మన్నేపల్లి సుబ్బరాయుడుగారు అధ్యక్షత. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుల ఉపన్యాసముల ధోరణి ననుసరించి ఎక్కువకాలము ఉపన్యసించిరి.

మహాసభయందు ప్రతిపాదింపబడిన తీర్మానములు.

1-వ తీర్మానము.

ఈ ఎస్టేటునందు జాయింటు పట్టాల చిక్కుల చేతను పట్టాదారులే అనుభవము దారులు గానందువలనను, రయితులు పెక్కు కష్టములకు లోనగుచున్నారు. గనుక అట్టి చిక్కులను బాపుటకు, అనుభవము ప్రకారము పట్టాలను విడదీయు నటుల, తక్షణం చర్యగైకొనవలయునని ఈ సభవారు ఎస్టేటు వారిని, ప్రార్థించుచున్నారు.

మరియును, ఇకమీదట గవర్నమెంటు గ్రామాదులవలె విక్రయ రిజిష్టరు కాలమునందే పట్టా ట్రాన్సుఫరులు విధిగా జరుగునట్లు చట్టమునందు సవరించ వలయునని ఈ సభవారు శాసనసభవారిని దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ: మన్నేపల్లి సుబ్బరాయుడు.
ఆ: యిడమకంటి వెంకట్రామిరెడ్డి.

2-వ తీర్మానము.

ప్రస్తుతము ఈ ఎస్టేటులో అములులోనుండు కిస్తీకాలము, రయితులకు కేవలము ప్రతిబంధకముగా యుంటూ సర్వవిధముల కష్టపెట్టుచున్నది. గనుక సరిహద్దు సర్కారు గ్రామాదుల కిస్తీ వాయిదా కాలమును నిర్ణయింప జేయించ వలయునని ఈ సభవారు శాసన సభ వారిని, దొరతనమువారిని, ఎస్టేటువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ: మన్నేపల్లి సుబ్బరాయుడు.
ఆ: గువ్వల రామచంద్రారెడ్డి.

3-వ తీర్మానము.

జమీందారులుగాని వారి యిలాకా వారుగాని శాసనసభలకైనను, లోకల్ బోర్డులకైనను, అభ్యర్థులుగా నిలువ రాదనియు, అట్లు నిలిచినను రయితు లెవ్వరును వారికి ఓట్లు నొసగరాదనియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ: పిలంరాజు పట్టాభిరామయ్య.
ఆ: అల్లం పిచ్చిరెడ్డి.

4-వ తీర్మానము.

వెంకటగిరి ఎస్టేటులోని కంచెలవిషయమై వెంకటగిరి తాలూకా జమీందారీ రయితు సంఘమువారు 3—10—31 తేదీన మోపూరులో చేసిన తీర్మానమును ఈ సభవారు బలపరచుచున్నారు.

ఉ: పోగుల యల్లమంద.
ఆ: తూము చిననాగిరెడ్డి.

5-వ తీర్మానము.

ఎస్టేట్సు ల్యాండు అక్టు సవరణ న 12/13 రు బిల్లు నందలి, చెట్లహక్కు సంబంధించిన విషయము రయితులకు ఉన్న హక్కులను సైతము భంగపరుచునదిగా యున్నది. గాన ప్రత్యేకపట్టాలతో నిమిత్తం లేకుండా చెట్లహక్కు పూర్తిగా రయితే అనుభవించు లాగున శాసనమునందు సవరించవలయునని ఈ సభవారు గవర్నమెంటు వారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ: యిడమకంటి వెంకట్రామిరెడ్డి.
ఆ: భొట్ల వెంకంభొట్లు.

6-వ తీర్మానము

దొరతనమువారిచే ప్రవేశపెట్టబడిన న 12/31 రు బిల్లు నందలి పెక్కుసూత్రములు రయితులకు చాలా అననుకూలముగా యుంటున్నవి.

(సశేషము.)

తంజావూరులో బ్రాహ్మణేతర మహాసభ జమీందార్ల కుట్రచే భగ్నమగుట.

———:o:———

జమీందార్ల పార్టీవారిని జస్టీసు పక్షనాయకుడుగా ఎన్నుకోదలచి నందున కక్ష లేర్పడుట.

———:o:———

జమీందార్ల కుట్రకు వ్యతిరేకులు సభ చేసి రైతు పార్టీని బలపరచుట.

———:o:———

చలసాని సత్యనారాయణ చౌదరిగారి ఎస్టేట్సు ల్యాండు ఆక్టు సవరణ బిల్లును ఆమోదించుట.

———:o:———

బొబ్బిలిరాజా, వెంకటగిరి కుమారరాజా గార్లను సభలో మాట్లాడనివ్వకపోవుట.

———:o:———

మునుస్వామి నాయుడు గారిని పార్టీ నాయకుడుగా ఎన్నుకొనుట.

———:o:———

తంజావూరమున మరలనేడు ఆంధ్రప్రతిష్ఠ మంటగలిసిపోయినది. బ్రాహ్మణేతర మహాసభా సమావేశము శనివారమునాడు కావలసియుండెను. అప్పటి ఆంధ్రులగు మునుస్వామి నాయుడుగారికిని, ద్రావిడదేశస్థుడగు రాజాగారికిని జస్టిసుపక్ష నాయకత్వమునుగూర్చిన తీవ్రమగు సంఘర్షణ జరిగినది.

శుక్రవారము నాడుదయమునుండియు దేశదేశములనుండి జస్టిసుపక్ష మహాసభకు ప్రతినిధులు ఎక్కువ మిక్కిలిగ విచ్చేయుచుండిరి. ఆనాడుదయమే మునిస్వామినాయుడుగారు, కుమారస్వామిరెడ్డిగారు, రాజాగారు వెంకటగిరి కుమారరాజాగారు బొబ్బిలి రాజాగారుమున్నగు వివిధపక్ష నాయకులు తంజావూరుకు చేరుకొనిరి. ఆదినము మొదలు పరస్పర రాయబారములు జరిగినవి. కాని రాజీకి ముఖ్యనాయకులు ఒప్పుకొనలేదు. అరవ, తమిళ దేశము లమీద నాయకపదవి ఆధారపడియున్నదని కొందరు నాయకు లభిప్రాయపడిరి. రాజాగారికి నాయకపదవి నొసగుటకు మునిస్వామి నాయుడుగా రొప్పుకొనలేదు. బొబ్బిలి రాజాగారికి గాని మరే జమీందారునకుగాని ఆపదవి నొసగుటకు రైతుప్రతినిధులు ఒప్పుకొనలేదు. ఇరుపక్షములవారికిని మనస్పర్థలు అంతకంతకెక్కువగుచునే యుండెను.

తే 8 ది శనివారపు సభ

ఇట్లుండగా శనివారమునాడు స్పెషలుబండిలో ఆంధ్రదేశమునుండి ప్రతినిధు లరుదెంచిరి కుప్పుస్వామిచౌదరి గోపాలకృష్ణయ్యగార్లు మున్నగు నాయకు లరుదెంచిరి.

జమీందార్ల పక్షమునకంటె నాయుడు పక్షమున ప్రతినిధు లెక్కువైరని తెలిసి కృష్ణా, గుంటూరు, బళ్ళారి, గోదావరి, మున్నగు ఆంధ్రమండలముల వారికి సర్వరికిని టిక్కెట్లివ్వకుండ చేసివేసిరి. ప్రముఖులగు నాయకులను కుడక మంత్రులనుగూడ టిక్కెట్లివ్వమని చెప్పిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు, వారి కందరికి టిక్కెట్లీయ నేను సమకూరావని బొబ్బిలి రాజాగారనుమన్నారని తమ అశక్తతను వెల్లడించిరి. కడపటి రెడ్డినాయుడు అన్నామలై చెట్టిగార్లు మున్నగు నాయకులు టిక్కెట్లిమ్మనుటకు ఆహ్వానసంఘమువారికాజ్ఞాపించిరి. డెలిగేట్లు టిక్కెట్లకొరకు వెళ్ళినవారికి అప్పుడు నెవ్వరును లేరు.

మహాసభ తీవ్రపరిస్థితి.

సభ మూడు గంటలకు జరుగవలసియుండెను. 3 గంటల వరకుగూడ నాయకులు రాజీప్రయత్నములు చేసిరి. కాని, ఆహ్వానసంఘమువార్లను లగుపడలేదు. మహాసభ రాజాబహదూరు రామనాథ చెట్టిగారి హాలులో జరుగవలసియుండెను. ఆహాలుకద్ద రెండుగంటలనుండియు మహాసభా ప్రతినిధులు గుమిగూడియుండిరి. మూడుగంటలగుసరికి ప్రతినిధులు గేటు యొద్దట "మోసము మోసము" అని కేకలు వేయుట కారంభించిరి. ఇంతలో జమీందార్ల పక్షమువారి కందరికి టిక్కెట్లు పంచిపెట్టబడినవని వార్త అప్పటి కాడిన సమాచారమునంతయు వాహానముపలె పల్లవించెను. ఇంక డెలిగేట్లు ఓపిక పట్టలేకపోయిరి. వెంటనే గోడలమీద నెక్కి కొందరును తలుపుల నెక్కి కొందరును హాలులోనికి దుముక నారంభించిరి. కొందరు తలుపులనుబలవంతముగ పట్టి విరిచివైచి ద్వారమును బాహాటముగ తెరచివేసిరి. వెంటనే హాలంతయు క్రిక్కిరిసిపోయెను. ఇసుకపైచిన రాలనంతటి జనము ప్రోగైనది. అడుసుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్య గారును ఇంక కొందరు పెద్దలు ఓపికతో నుండవలయునని యు ఎట్టిపరిస్థితులందైనను శాంతమును విడనాడవలదనియును విన్నవించిరి. వెంటనే సమూహమంతయు నిశ్శబ్దముగనుండెను. ఎంతవరకుచూచినను మహాసభాహ్వానసంఘమువారి గాని, బొబ్బిలిపార్టీవారుగాని రాకుండుటచేత శ్రీయుత మహబూబ్ అలీబేగ్ యం. యల్. సి గారు త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరిగారిని మహాసభ కధ్యక్షులుగ నుండవలసినదిగ నుపపాదించిరి.

చిర. టి. యల్. రామకృష్ణారెడ్డి యం. యల్. ఏ. గారు వుపపాదనను బలపరచిరి. ఉపపాదన మేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది. సభలో అన్ని మండలములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు మూడువేలకు మించియుండిరి.

(దీనికొరకు 6-వ పేజీలో చూడుము.)

ఏజంట్లు కావలెను.

ఆంధ్రజమీందారీ లన్నిటిలోను మా జమీందారీ రయితు పత్రికకు చందాదారులను చేర్చుటకు ఏజెంట్లు కావలెను. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు నాతో జరుపవలెను.

మేనేజరు.
"జమీందారీ రయితు"
నెల్లూరు

జమీందారీ రైతు.
శనివారము.
౧౫—౧౦—౩౨.

తంజావూరు సభాభగ్నత.

తంజనగర బ్రాహ్మణేతర సభలోని అల్లరులకు కారకులెవరు?

అనునది ముఖ్యప్రశ్న. ఈ సంగతి నేటిదిగాదు; మంత్రుల నియామకము మొదలు జమీందారీ పార్టీలో రాజుచుండినది. ఈ పార్టీకి నాయకులు బొబ్బిలివారును వెంకటగిరివారును. మంత్రుల నియామకములో తమకొక సీటు గూడ లేకపోవుటచే యీ కసువుమంట బైలుదేరినది. అది మొదలు లోపల కుములుచుండినది. మొయిలు పత్రిక నీలగిరి విలేఖరి యీ సత్యముకొంతే బైటపెట్టెను. ఇంతలో యెస్టేట్సుల్యాండు ఆక్టు సవరణోప సంఘమున ప్రధానామాత్యులు రయితుపక్షమున జమీందార్లకు ప్రత్యేకమున అడ్డు తగులుటచే ఈ లోపల కుములుచుండిన అగ్ని పైకి ప్రజ్వలింపజొచ్చెను. ఇటీవల మద్రాసులో జరిగిన జస్టిసుపక్ష సమావేశమున ప్రధానమంత్రిగారి పై విశ్వాస రాహిత్య తీర్మానము తెచ్చుటకు ప్రయత్నించిరి. తమపలుకుబడి చాలకపోవుటచే అదియు సాగలేదు. అది మొదలు తంజావూరుసభ వైదృష్టుల కేంద్రీకరించిరి. జమీందారులు తీవ్రప్రయత్నముల జేసిరి. వెంకటగిరినుండియు, కృష్ణగోదావరి జిల్లాలనుండియు బహుళ సంఖ్యాకులను ప్రతినిధుల రప్పించిరి. అమాత్యులలో నొకరు వీరికి బాసటైరి. సభా నిర్వాహకులలో కొందరు వీరికి తోడ్పడిరి.

నాయుడుగారి పక్షసభ్యులకు టిక్కెట్లు నివ్వకుండ జేసిరి. పెద్దలు కొందరు టిక్కెట్లు నివ్వవలసినదిగ మధ్యవర్తిత్వము జేసినను సమయమునకు టిక్కెట్లు నిచ్చువారు అసలే కనుపడకపోయిరి. జమీందారీ పార్టీవారికి తప్ప టిక్కెట్లు లభించలేదు. వీరికుట్రలు చూచుచుండిన ప్రతినిధులు టిక్కెట్లు లేకుండినను లోన ప్రవేశించి స్థానముల నాక్రమించుకొనిరి. ఇందులో ఎవరిది తప్పో పాఠకులే యూహించగలరు. రెండవ పక్షమువారి తప్పు మాత్రమేకన, టిక్కెట్లు నివ్వకపోయిన మరునాడికి యిండ్లకు చేరక జమీందార్ల కుట్ర భగ్నపరచిరను నదియే అపవాదము. పోకిరితనము చేసినవారిని మేముసమర్థించుటలేదు. కాని తక్కినవారు సభలో ప్రవేశించుటకు మార్గాంతరమేటులనా యను ప్రశ్నకు సమాధానమేమి? సభలో వెంకటగిరి కుమారరాజాగారినిగాని, బొబ్బిలి రాజాగారినిగాని మాట్లాడనివ్వలేదు. బొబ్బిలిరాజాగారి మెడలోని పూలదండల నైతము పెరికివేసిరట. జమీందార్లను రక్షణతో బైటకు సాగనంపవలసివచ్చినది. వీరు-గాక ప్రవేశించునప్పుడైనను దొడ్డిదారిగుండనే దూరివచ్చిరి. సభలో అల్లరి విపరీతముగజరుట అవమాన హేతువు. చెప్పులు విసరుటయు, మట్టితో గొట్టుటయు బెంచీలు కుర్చీలు విరుగగొట్టిరటయు, యిదంతయు అసమంజసము. ఈ పోకిరిపనులు జేసినవారు ఇరువక్షములను కలరు. కాని మొదల జమీందారుల పార్టీవారు చెప్పులు విసరిరట! రెండవ పక్షమువారు మట్టితోగొట్టిరట. ఈ పోకిరితనమును జేసినవారిని నాయకులు మందలించుట అవసరము.

ప్రథమ దినము జరుగవలసిన సభ రెండవరోజుకు వాయిదాపడుటతో సభావరణమునగల ప్రతినిధులు శ్రీ త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరిగారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమై కొన్ని ముఖ్య తీర్మానముల జేసిరి. అందు చలసాని సత్యనారాయణ చౌదరిగారి యెస్టేట్సుల్యాండు బిల్లు నామోదించుట యొకటి. దీనినిబట్టి జమీందారీ రయితుల కష్టముల నేడు దేశము కన్నెత్తి చూచుచున్నదని తెలపవచ్చును.

తంజావూరిసభ కరిగిన వారిలో వెంకటగిరి ప్రతినిధులు 22 మందికలరట.

ఈప్రతినిధులలో ఒకరిద్దరుతప్ప తక్కినవారు జమీందారుగారి నౌకరులు. ఇందులో వెంకటగిరి సభలలో అల్లరిచేయించిననాయకులు గూడకలరని వినుచున్నాము. ఇందునుబట్టి ఎవరుఅల్లరిని ప్రేరేపించుచుయత్నములోనున్నది. ఊహించవచ్చును.

జమీందారులు సభలలో అల్లరులుజరిపించుట నేడుప్రారంభమయినదికాదు. వెనుక విశ్వనాథదాసు మహాశయులుగారు పర్లాకిమిడిలో జమీందారీరయితు ఉద్యమమునుగూర్చి ఉపన్యసించు సందర్భమున జమీందారులనౌకరులు అల్లరుల ప్రారంభించగా దాసుగారు ప్రాణములతో వెలిబడవలసి వచ్చినది. గతసత్సరము వెంకటగిరియందు జరిగిన ఆంధ్రజమీందారీ రయితు మహాసభ, జిల్లాజమీందారీరయితు మహాసభలను జరుపకుండ 144 సెక్షన్ నిచ్చిని

లోకల్‌బోర్డు ఎన్నికలు.

—:o:—

నెల్లూరుజిల్లా బోర్డులకు

—:o:—

నామినేషను 21 అక్టోబరు.

ఎలెక్షను 12 డిసెంబరు.

—:o:—

షేధించిన సందర్భమున అరవమాలల కొందర (జమీందారుసాకర్లు కొందరు కర్రిలతో వీధులలో ప్రత్యక్షము చేయు చుటయు అనుమతో సభలకు నిషేధాజ్ఞ యిచ్చుటయు జరిగినది. వెంకటగిరిలో కాశేశ్వరరావు పంతులుగారు రెండురోజులు ఉపన్యసింపగా జమీందారుగారి ఉద్యోగులు ప్రథమ దినముగల్లాచేసి సభలో పంతులుగారిని అతినీచముగా దుర్భాషలాడుటయు, మరుదినము ఆవరణములో ఉపన్యసించినను గూడ బలవంతము లోనదూరి కొందరినికొట్టి గల్లాచేసిసభను జరుగకుండ చేయుటయు జరిగినది. యిట్లె యెన్నియో సాదృశ్యములు గలవు.

కాని అన్ని ప ర్యా య ను లు న జమీందారులు తను అటనే సాగునని యెంచుట పొరబాటు. ఇక రాగల కాలమున బలవంతులు బలహీనుల సణగద్రొక్కజాలరు. జమీందారులు వెనుక నెన్నియో అక్రమముల చేసిరి. కాని యికనైనను వెనుకటి కథలకు మరచి ప్రజాశయములకు విరుద్ధముగ నడునక కాలప్రవాహమున తలవొగ్గి సంచరించుట ధర్మము. జస్టిసుపక్షమున ఉదారాశయములు గలవారికి నైతము అవకాశముల గల్పించి దీని రాజకీయపక్షముగా జేయుట అవసరము నేను జమీందారుల పక్షముని దీనికిని, ఈ పక్షపత్రికలకును అపవాదముకద్దు. అట్టి అపవాదమును బ్రాహ్మణేతరనాయకులు తీసివేయుట ఉచితము.

(మూడవపేజీకొరకు)

తీర్మానములు

"ఈమహాసభవారు జస్టిసు పక్షనాయకులగు శ్రీమునిసామినాయుడుగారియందు సంపూర్ణ విశ్వాసమును ప్రకటించుచు శ్రీనాయుడుగారి నేమ నాయకులుగ నెన్నుకొను చున్నారు"

"జస్టిసుపక్షమందు బ్రాహ్మణులను గూడ చేర్చుకొనుట కీమహాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు"

"కంట్రిభాధ్యతలేని మొత్తె రాజకీయసంస్కరణలుగాని దేశమునకు అంగీకారములు గావనియు పూర్వాబడంబడికి ఆమోదించినము, సత్యనారాయణ చౌదరిగారి ఎక్షేటు లాన్లైడు సవరణదగ్గము నామోదించినము, తీర్మానము లామోదింపబడెను. మరు మహా స భ గుం టూ రు లో జ రు పు ట కు గా ద అం గీ క రిం ప బ డె ను. ఈ స మ య ము న ప్రతిపక్షులు కొందరు పోలీసువారిని తీసుకొనివచ్చి కొంచము కలవరము గలిగించిరి. కాని పోలీసువారు మాత్రము ఎట్టిజోక్యమును కలుగ జేసికొనలేదు అన్నామలైచెట్టి మునిస్వామి నాయుడుగారలు సభకువచ్చి మాటాడబోగా అధ్యక్షులనుమతి వొసంగలేదు. పిమ్మట అధ్యక్షులకు రామసామి చౌదరిగారిని ఊరేగింపుతో బసకు గొంపోయిరి తంజావూరి స్థానికులుగూడ వారినిహారములతోడను హారతులతోడను వారినిగౌరవించిరి

ప్రచండకల్లోలము

ఇంతలో మహాసభను మరునాడు జరుపవలయునని ప్రజలప్రయత్నములు జరిగెను. ఆదివారమునాడు ఆరుగంటల కీసభకిక్కిరిసిపోయెను. నారాయణస్వా మి నా యు డు గారు జమీన్ రైతుపాటలనాలాపించిరి. ఇంతలో మునిస్వామినాయుడుగారు రాగా "మునిస్వామినాయుడుగారికి జై" యనుకేకలును ప్రైతుబిడ్డకు జై"యను జయధ్వానములను ఉత్సాహాతిరేకమున చెలరేగిన కరతాళధ్వనులును మిన్నుముట్టినవి. వెంటనే బొబ్బిలి రాజాగారు మున్నగువారు పోలీసువారి సహాయముతో వెనుక ద్వారమున సభాభవనము ప్రవేశించిరి. బొబ్బిలిరాజాగారు వచ్చుచున్నారని గానే గోబాక్ బొబ్బిలి,"బొబ్బిలి వెనుకకు మరలండి"జమీన్ దారుతేవద్దు"అనుకేకములు ప్రతిధ్వనించెను. మునిస్వామినాయుడుగారు సమాధాన పరచ ప్రయత్నించగా వారిని మాట్లాడవలదని అడ్డుపెట్టిరి. వెంకటగిరి కుమారరాజాగారు మాట్లాడజూచిరి. కాని 'జమీందార్లమాటలు మాకొద్దు' అని అరచిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు ఉపన్యాసమివ్వ ప్రయత్నించగా సభ కీవిష్నేజరిగినది గా న వీ రి ఉ న్యా స ము మాకొద్దు "అనికేకలువైచిరి. బొబ్బిలిరాజాగారు కుర్చీనుండి నైకిలేవగానే, గోబ్యాక్, కేకలతో ఒక్కుమ్మ డి గ స మా హ మం త యు లే చె ను. చెప్పులు, రాళ్ళును, విస్తులబిడిగ విసరవేయబడెను. కుర్చీలు బల్లలు పగులగొట్టబడెను. సభగందరగోళము మధ్య ముగిసెను.

బొబ్బిలి రాజాగారిని తుదకు అనుసుమల్లగోపాలకృష్ణయ్యగారును, మరికొందరు ఆంధ్రప్రతినిధులును రక్షణ మొసగి హోటలునకు తీసికొనివచ్చిరి.

తంజావూరు సభకు

జమీందారు పక్షము గెలిపించుటకు

పోయిన వెంకటగిరి రయితులు.

1. పొట్లపల్లి గురప్పనాయుడుగారు కర్ణవర్ధ హోరదము,
2. నిడిగల్లు ఓబులురెడ్డిగారు.
3. కొత్తగుంట గురునాథయ్యగారు.
4. నాటికాలు వెంకటస్వామిరెడ్డిగారు.
5. వెంకటగిరి గ్రామమునసబ్ వెంగలరెడ్డిగారు.

వీరలు మాత్రము వెళ్ళినట్లు తెలియుచున్నది. వీరి నను కుమారరాజాగారితో దముతకరల్ల చెప్పుకొనుటకు అప్పుడైనా అవకాశముండునేమో నని వెళ్ళినట్లు వదంతిగా నున్నది. కేవలాక మిక్కిలి రాకర్ల 40 మంది వరకు తంజావూరు సభకు ప్రతినిధులుగా వెళ్ళినట్లు తెలియుచున్నది.

(స్వకీయ విలేఖరి.)

నెల్లూరి కథలు.

రంగడు రాయైనవిధము.

—(౦)—

(ధవిణ)

నెల్లూరిని 12 వ శతాబ్దారంభాన కృష్ణమనాయడనే ప్రభువు పాలిస్తుండేవాడు. అతడుదైవభక్తుడు. న్యాయమూర్తి ప్రజలపైన అనురాగముతో వుండేవాడు.

ఆదినములలో నెల్లూరిప్పటిలాగ లేదు. అంతాఅడివి పెన్నయిప్పటిలాగనే వర్షాకాలాన బడివదలిన కుఱ్ఱాడిలాగ పిల్లలు దడవుకొంటూ పరుగెత్తుండేది. ఎండల కాలంలో సన్నగిలి పోయుండేది. యేటి గట్టునమాత్రం కొన్ని కుటీరాలుండేవి. అదే నెల్లూరు. కృష్ణమనాయనికి యేటికద్దరిని యిద్దరినీగూడ గ్రామాలుండేవి. తనయేలుబడిలోని గ్రామాలన్నీ స్వయంగా చూచుకొంటూ మాసానికొకమాటు నెల్లూరుచేరి నాలుగు నాళ్ళుండి మఱలపోతుండేవాడు నాయుడు.

విష్ణుభక్తుడైనందున నెల్లూరిలో నదిఒడ్డున దేవళమొకటి కట్టించినాడు. అందు లోశిలను ప్రతిష్ఠించి రంగనాయకులని పేరుపెట్టి, యిష్టదేవతను గావించుకొన్నాడు. కృష్ణమనాయని కాలమునకు మూడువత్సరములుముందు ఆకుటుంబములో రంగపనాయనివారని ఒకమహామహుండేవాడట. అతడు ప్రభువుగాకుండినా, రాజ్యతంత్రిమెఱిగి మేధావియై, అన్నయైన అంకపనాయునకు సలహాయిస్తుండేవాడట. సర్వజ్ఞుడైన ఈరంగరాయుడు చిన్నవయస్సుననే విప్లవకారుల వలన ప్రాణాలు గోల్పోయినాడట. ఆతనిపైని గౌరవాన యిట్లు ఆ పేరుతో దేవతను ప్రతిష్ఠించుకొన్నాడని కొందరనేవారు. మఱికొందరు, రహీం సాహెబనే ఓడనర్తకుడు ధనముతో సముద్రతీరానికి ప్రయాణంచేస్తుంటే అంకపనాయడాతని సరకులను దోపిడిచేయించి ఆ సాహెబును జంపినందున కృష్ణమనాయడా హత్యాపాతకాన్ని తప్పించుకోడానికి దేవాలయం గట్టించి రహీంకు బదులురంగడన్నాడని చెప్పుచుండేవాళ్ళు. ఎట్లయితేనేమి. ప్రతిష్ఠింపబడ్డ రంగనాయకుల రక్తనాళాల్లో ప్రవహించేది వెలమనెత్తురయినా తురకనెత్తురయినా అతనుమాత్రం దేవుడైనాడు.

ఆదినములలో రంగడిప్పటిలాగ అందరుదేవుళ్ళలాంటి మూగ మొద్దుదేవుడుగాడు. రాత్రివేళల్లో గ్రామమంతాదిరుగుచు కాపాడేవాడట. రాత్రివేళసంచరించే దొంగలు అభిసారికలు హృదయమయ్యేసరికి గుండెలుబగిలి యేచెట్లక్రిందనో పాడుగుంటల్లోనో బడివుండేవారట. పసులకాపర్లకప్పుడప్పుడగపడేవాడట గాని వారికేమి అపకారంచేయడట. చంటిపిల్లలు అర్థరాత్రి మప్పుడు పోరువెత్తితేల్లులు 'రంగతాతవస్తున్నాడం'టే గబుచిప్పని నిద్రబొయ్యేవారట. వేసవికాలాన బయటబడుకొన్నవారు పుష్పచందనాల పరిమళాన్ని గనిపెట్టి ఆయనపహారాదిరుగు తున్నాడని కళ్ళుమూసికొనేవారట. ప్రతిదినము కృష్ణమనాయునికి కలలోగనుపడి పరిపాలనా విధానముపదేశించి అంతర్ధానమౌతుండేవాడు. జరుగబోవుసంగతులు వానిఅనుగ్రహాన కృష్ణమనాయునికి తెలుస్తుండేవి. తనకెనుపగుగ్గిళ్ళుగనున్న విషయాలన్నిటిల్లో రాజు, రంగనిసలహాకోరుతుండేవాడు. అతని యిష్టానుసారంగా ప్రవర్తిస్తుండేవాడు. తుదకు యావత్తువ్యవహారసంబంధమైన తాళపత్రాలను రంగడి గర్భగుడిలోబెట్టి వెలుపలికివస్తే తెల్లవారేసరికి వాటిపయిన వుత్తర్వులువ్రాసియుండేవట. కృష్ణమనాయడు వానిపై గౌరవాన మరికొన్నిమాన్యములిచ్చి వాహనములుగూడ జేయించినాడు.

నెల్లూరిలోనే యీప్రభువంశము వారిచేనేర్పరుపబడ్డ ధర్మశాలఒకటుండేది. దీనికికొద్దిపాటి మాన్యాలువుండేవి. ఈ మాన్యాలలో వచ్చేవరుమానముతో ప్రభువుల విరాళములుగలిపి బీదలకన్నదానము లేదనకుండ జరుపుతుండేవారు ధర్మశాధికార్లు. బ్రాహ్మణ బ్రహ్మచార్లు కడుపునిండాదిని చెఱువుల్లోకప్పల్లాగ వేదగోష్టి సలుపుచుండేవారు. భక్తులొకవంక వుదయాననే నామములుదిద్ది భజనరువాళ్ళ వారు.

భక్తిపారవశ్యానమై మఱచివారు బాడేపాటలువిని జన్మాలు పునీతం చేసుకోవడానికి గ్రామస్థులే గాక పొరుగూళ్ళవారు గూడ చలికూళ్ళమూటలతో తయారౌతుండేవారు. కొన్నాళ్ళయ్యేసరికి, భజంత్రీలు నిలువు బొట్టువారైనా, శ్రోతలలో అడ్డబొట్టువారు, చుక్కబొట్టువారు, బొట్టులేనివారు, పెట్టరానివారు గూడ కలువసాగినారు. క్రమేణా వారూ భజనపరులైనారు. నెల్లూరిలో బొట్టుభేదమేగాక జాతిభేదంగూడ భక్తిసముద్రాన సమ్మార్జితమయ్యేట్టుండింది. రాజు ఆనందభరితుడైనాడు. దానప్రియుడు గనుక విరాళములు హెచ్చింప నుద్యమించినాడు. వానికీర్తిలతలు మంచు పొగల్లాగ మిన్నుముట్ట సాగినాయి.

రంగడప్పుడప్పుడు ధర్మశాలకు ఆళ్వారులతో విచ్చేసేవాడు. తాను ప్రేమించిన వారికి మాత్రం దర్శనమిచ్చి అంతర్ధానమౌతుండే వాడు. అంతటి భాగ్యానికి నోచుకోని యితరభక్తులు ఆశలు చిక్కబట్టి పిచ్చి చిందులు ద్రొక్కుతు మఱింత భజన చేస్తుండే వారు.

రంగడికే కారణానో్న యీభక్తి వ్యాపకమంత నచ్చలేదు. అప్పుడప్పుడు ముఖం చిట్లించేవాడు రాజుగారెంత ప్రార్థించినా ధర్మశాల విషయమై సలహామాత్ర

మిన్నగనె మూసినాను. ఆళ్వారులు కొందరు స్వప్నాన రాజుకు దర్శన మిచ్చి ధర్మశాలనుద్ధరింప వలెనని, భక్తి పాతాన్ని లోకాన చాటవలెనని పురికొల్పుతుండేవారు. కృష్ణమ నాయుడింగులకు కృతజ్ఞ యుడై యుండినాడు.

ఒకనాడు రాజు ధర్మశాల కొరకై దాన శాసనమువ్రాసి రంగని అనుజ్ఞ వేడుచు గర్భగుడిలో పెట్టినాడు. మరునాడు చూచినా, దానిపైన వ్రాసిన గుఱుతే లేదు. పొరపాటనుకొని మరలవ్రాసి పెట్టినాడు ఉదయాన పోయిచూడగా దానిపైన పెద్ద అడ్డగీటుగీచి యుండినది.

రాజువిస్మితుడయినాడు. స్నానానంతరము తానే ధ్యానాను చేసిబుచ్చుకొని రంగనిసన్నిధికిపోయినాడు. త్రికరణశుద్ధితో గూర్చుండి "నాకుసలహా యివ్వనిదే యిక్కడినుండిపోను" న్నాడు. రాత్రి యామజాముల ప్రొద్దయినపిదప రంగడూడిపడ్డాడు. "ఓయి కృష్ణమరాజా! నీధర్మశాలనిర్మాలముగావలెనోయి" లేనిమొదల మతభేదములునశించి హీనయోని సంజాతులకు విద్యాగర్వము, భక్త్యానందము హెచ్చిపోతుంది. ఈ ధర్మానాను తెగులవేసి ధర్మశాలలోని నిలువుబొట్టులేని శూద్రజాతులకందరికి సంఘాతే మరణము విధింపవోయి. పూర్ణాహుతి కేయించవోయి. చిత్రవధగావింపవోయి." అని గంభీరంగా బలికినాడు. రాజుకీమాటలు యినుపములుకుల్లాగ నాటినవి. "భక్తికేబొట్టయిననేమయ్యా! సర్వవేత్తవు. నిరపరాధుల, మానుమిక్కిలి భక్తపరాయణుల ప్రాణాలునిలువున దీయుమంటున్నావే! యేమియీ పక్షపాతబుద్ధి? నీఆళ్వారులేనాతో" అనుచుండేసరికే తనమాటకడ్డపలుకువినుట కలవాటులేనిరంగడు నరసింహాకృతి దాల్చినాడు. "ఓహో! నిలువు నివుడ న్యాసము గుణపాఠాలు నేర్పిస్తున్నావే! నీకుచనవిచ్చినది నాదేపొరపాటు. నీపాటుయికజూచుకో! నీగతి" అని గట్టిగ తగవు ప్రారంభించాడు. కృష్ణమనాయునికి పొగరు మాటలు వినేటప్పటికి నెలనురక్తము వడిగా ప్రవహింప జొచ్చింది. గుండె కటకటలాడసాగింది. నోటమాటరాలేదు. గాని కంపెత్తినెనవి. చేయి, నడుమునచెక్కియుండె ఖాకుకొంట క్ర్రపయత్నంగా లెడవలాడ జొచ్చింది. రంగడీసడి కనుకొన్నాడు. గర్భగృహాన రక్తపాత మౌతుందని విగ్రహాములో దూరుకొన్నాడు. ప్రభువు కోపములోనే చిలుసవ్వనవ్వాడు. "నీవట్టి సలహాలు మేము పేక్షింపము. అవిత్రిలో నుండి వెలుపలికిరావద్దు ప్రాణాలరా ఆశేవుంటే. వివేకశూన్యుడా! పిరికిదేవుడా! శద్ధ అంబేద్కారుడా" అన్నాడు. ఈ యుదంతమంతా దేవాలయమునందో కనిపెట్టు తుండిన ఆళ్వారులందరు ఒక్కపెట్టున "తథాస్తు" అన్నారు. రాజుచిరునవ్వుతోనే బయటబోయి ఆనాటినుండి రంగడి ముఖమేజూడలేదు. తానే రాజ్యభారం వహించి చక్కగా పరిపాలింపసాగినాడు. ధర్మశాల జక్కగా వర్ధిల్లింది. రంగడు మాత్రం రాయైపోయాడు.

వర్షయోగము.

చిత్తకార్తె.

తే10-10-1932ది. ఆదివారం చిత్తకార్తె వచ్చుచున్నది. 23తేది యందు వెళ్ళి పోవుచున్నది. ఈకాలములో వర్ష ప్రతికూలముగ పురోబుధ యోగము. "పురోంగారపునావృష్టిః, పురశ్శుక్రో ప్రవర్షతి, పురోబుధశ్చ వాయుశ్చ" అను ప్రకారము సూర్యునికన్న ముందు నడచు బుధునివలన, వర్ష ప్రతిబంధకమగు గాలియుండును. ఇట్లుండినను భాద్రపద పూర్ణిమకు వెనుక వర్షలుతుధర్మము ననుసరించి కొన్ని వర్షయోగములు ఫలవంతములగును. ఆకారణముచే చిత్తకార్తెలో, గు-శు-శనులు జల.(అమృత జల) సౌమ్య నాడులందు చరించుచున్నవారలు. కుజుండు పీయూషనాడిలో నున్నవాడు. కనుక నీకాలములో వర్షము లభించునని నమ్మతగియున్నది. ఇందులో తే10-11దులందు చంద్రుడును పీయూషనాడి, కాన చంద్ర కుజాలు పీయూషనాడీ సంచార కాలమిదియగును. "ఏకనాడీ సమారూఢౌ చంద్రమాధరణీసుతౌ యదితత్ర భవేజ్జీవః తదావారిమయం జగత్" గురువు పీయూష నాడియందు లేడు. లేకున్నను, కుజ చంద్రసంచారములో గురువు జలనాడిగనుక వర్షమున్నది.

తే12-13దు లందు, చంద్రుండు జలసౌమ్య నాడులందు చరించును. అచట జలనాడిలో గురువున్నవాడు. కనుక 10మొదలు 14తేదీలోపుగ 5 దినములలో వర్షముకురియవలసియున్నది. ఈకాలములో చంద్రుండు జలరాసులను మకరాదిత్రియములో చరించును. 10-11తేదులందు. చంద్ర జలమిత్రముల శుక్రసంచారమున్నది. కనుకవర్షము రాగలదని తెలపెదను. "జలరాసి గతేచంద్రే పామిత్రే నవపంచమే, అర్కానుః భృగు స్త్రైవతుర్యాదేకార్లకంజగత్" హస్తలో అడుఅల్లాడిన (గాలికదలికలే)చిత్తలో చినుకుపడదని ప్రతీతియేకాక, వర్ష నిరీక్షణయందును ఈ వచనమున్నది. ప్రకృతము హస్తలో పడమర గాలి బొత్తుగనిలిచియున్నది. దీనిచే గూడవర్షము వచ్చునని తలపవచ్చును. దీపావళి కి మంచివర్షయోగ మున్నది.

మొదలి రామకృష్ణ సిద్ధాన్తి.
నెల్లూరు. హొరావిలాస్
7-10-1932.

పిడుగుచే మనిషి మరణించుట.

వెంకటగిరికి 10 మైళ్ళలో కొత్త పల్లెవద్ద అక్టోబరు తే 8 ది పిడుగుబడి ఒక మనిషి మరణించెనట్లును మరియొకరు జబ్బు స్థితిలో నున్నారనియు తెలియుచున్నది.

వేంకటగిరి వార్తలు.

(మా స్వంత విలేఖరి.)

పోలేరమ్మ జాతర.

ఈ గ్రామమున ప్రతిసంవత్సరమున్ను గ్రామశక్తియగు పోలేరమ్మ జాతర జరుగుచుండును. యీ జాతరకు షుమారు నాలుగువేల మేకలు, పొట్టేళ్లు, దున్నపోతులు వగైరాలు బలియిచ్చుట కలదు. సుమారు 4, 5 సంవత్సరముల క్రిందట దున్నపోతులను నరుకుట లేదని అధికార్లు సమ్మెకట్టుగా దున్నపోతులను నరుకుట మానివేసిరి. యీ సంవత్సరం దక్షిణ ఇండియా జీవరక్షా సంఘము వారు మద్రాసునుండి జాతరకు ముందుగ యీ గ్రామమునకు వచ్చి జీవహింస చేయుట నీచకార్యమని గీతములను భజనలు చేయుచు ఉపన్యాసములుగా చెప్పిరి. ఆ సమాజము వారికంటె పైన సౌయుంపరవ వారుగాను వీధులలో చప్పటచప్పట జీవహింసచేసెడి కలుగు చెడుగులను విపులముగా ఉపన్యసించిరి. స్థానికులు పైన్ను ఉపాధ్యాయులైన జానకి రామయ్యగారు బలుసూరి రాంబత్తయ్యగారు, మొదలగు ప్రముఖులు యీ ప్రచారమునకెంతయు తోడ్పడిరి. ఈ ప్రచార ఫలితముగా వేలకొలది జీవములు రక్షింపబడినవి. దీనికి దక్షిణ ఇండియా జీవరక్షణ సమాజము వారెంతయు వందనీయులు.

వెంకటగిరి కుమారరాజాగారి పాకశాల తిరుమలశెట్టి రామబ్రాసునకు నెల 1-కి అయిదు రూపాయల జీతమును హెచ్చించినారట! జీవకారుణ్య సమాజమువారు సలహాను వినక జాతరలో పొట్టేళ్ళను చంపినందుకేనా?

టాకీసుహాల్ వేలం.

రాజావెంకటకుమార కృష్ణయాచేంద్రుల కో ఆపరేటివ్‌పల్లె పాలకొండా సర్రం అమరగ్రాసము లను, రెండు బంగాళా తోటనున్న కోర్టువారి వలన వేలంవేయబడగా ఏలూరు వాస్తవ్యులు తమ్మన మాణిక్యంగారు రు 60,100 పాటపెట్టిరి.

తంజావూరు బ్రాహ్మణేతర సభకు ప్రతినిధులు.

తంజావూరు బ్రాహ్మణేతర మహాసభకు వెంకటగిరి యొక్కటియు ఉద్యోగులను వారి యిలాకా వారును 30 మంది ప్రతినిధులు పోయినట్లు తెలియుచున్నది.

హరిజనులు.

వెంకటగిరికి చుట్టుప్రక్కల పల్లెలలో యుండు అస్పృశ్యులు కొన్ని సంవత్సరములుగా పశుమాంసము వీక్షించి తోడివారలకు మార్గదర్శకులుగా నున్నారు.

మంచితరుణము మరచిపోకుడు!! త్వరపడుడు!!!

మా ఖాతాదారుల యొక్కయు, జనసామాన్యము యొక్కయు లాభము కొఱకు

ఇదే ప్రకటన! మరి ప్రకటింపబడదు!!

దీపావళి తగ్గింపు ధరలు.

మా ఖాతాదారులకును, సామాన్య జనులకును లాభసాటిగా నుండునటుల యోచించి ప్రతిసంవత్సరమున్ను యొక నెలదినములు మాత్రము ధరలుతగ్గించి ఔషధములు విక్రయించుచుండుట అందరెరిగి యున్నవిషయమే. గతసంవత్సరము మకర మాసములలో ధరలుతగ్గించి యిచ్చియుంటిమి. ఈసంవత్సరం మాఖాతాదారులును, మిత్రులును, ఇంక నేకులును హెచ్చుగా దీపావళి నాటికే విక్రయముపూర్తి చేయవలయునని ఖండితముగా వ్రాసి కోరియున్నారు, కావున ఈసంవత్సరం దీపావళి వరకు అనగా 1932సం--అక్టోబరునెల 30 తేదీవరకు మాత్రము ఈదిగువకీతిని ధర తగ్గించి కేటలాగులోని కావలసిన యౌషధముల కోరిన వారికివ్వబడుచున్నవి. హెడ్డాఫీసు బరంపురంలో మాత్రముయివ్వబడును బ్రాంచీలనుండిగాని, కమీషన్ ఏంజట్లవద్ద నుండిగాని ఈధరలకు యివ్వబడవు. ఈధరలకు కాడే వారి వద్దలభింపవు. మాకేటలాగులోని మామూలుధరల ప్రకారము రూ3-0-0మూడురూపాయలు మొదలు రూ30-0-0ముప్పదిరూపాయలు విలువగల యౌషధములు యొకేసారి కొనువారికి నూటికి రూ 25-0-0 చొ॥ యున్ను, రు 30 మొదలు రు 100 లకు లోపలకొనువారికి 100-కి రూ 30-0-0 ముప్పదిరూపాయల చొ॥ యున్నధరలు తగ్గించియివ్వబడును. నూరురూపాయలకు మించిన మొత్తము యొకేసారి కొనువారుప్రత్యేకముగా వ్రాసి తెలుసుకొనవలెను. పోస్టుప్యాకింగు మొదలగుఖర్చులు కొనువారే ప్రత్యేకముగా యిచ్చుకోవలెను. యీవస్తువులు సొమ్ముగాని సగంసొమ్ముగాని ముందుగా పంపించవలెను. ముందుగా సొమ్ము పంపించని వారికి ఔషధములు వి. పి. గా ఎంతమాత్రము పంపబడవు. విశేషములు తెలిసికొనగోరువారు ఆలస్యముచేయక వ్రాసి తెలుసుకొనవలెను. దీపావళికిపిమ్మట ఇండియాలో ధరలు తగ్గించియివ్వబడదు. సెటాల్, శిలోను, జావా, మలయద్వీపముల వారికిమాత్రము నవంబరు తే15దివరకు ధరతగ్గించియివ్వబడును. త్వరపడి హెచ్చు ఆర్డరుయిచ్చువారికి మంచిలాభ ముండును.

బి. యస్ రావు బ్రదర్సు,

9 గంజాం ఆయుర్వేద ఫార్మసి, బరంపురం, గంజాం.

ముద్రాపకుడు, సంపాదకుడు, ప్రకాశకుడు:—నెల్లూరు వెంకటరామానాయుడు, జమీందారీరయితు ముద్రాక్షరశాల, గాంధీపేట్, నెల్లూరు.